

IV. évfolyam | 05. szám | 2022. 02. 03–09.

690 Ft | Éves előfizetőknek: 438 Ft
3,77 EUR | 14,08 RON | 350 DIN

mandiner

*Gender,
lmbtq-
propaganda,
térhitek*

**TRANSZBA
ESETT
IDEOLOGIÁK**

VITA

**Kell-e több nő
a politikába?**

*Pető Andrea
kontra*

Skrabski Fruzsina

www.mandiner.hu

A hatáskör a kérdés, nem az elsőbbség!

RODRIGO BALLESTER

AZ MCC EURÓPAI TANULMÁNYOK MŰHELYÉNEK VEZETŐJE,
AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG VOLT TISZTVISELŐJE

A lengyel alkotmánybíróság októberi döntése óta többször is hallhattuk, hogy Varsó nyíltan megkérdőjelezi az uniós jog elsőbbségét, azt a sarokkövet, amely minden tagállamra nézve kötelező erejűvé teszi az EU-s jogalkotást. Lehetséges azonban, hogy ebben az esetben a joginak tűnő ellentmondás egy nagyobb problémát takar.

Vessünk közelebről egy pillantást a kérdésre. A tagállami bíróságok és az EU között növekvő feszültség elsősorban nem az uniós jog elsőbbségéről szól. Ez alapvetően hatásköri vita. Az uniós jogszabályok olykor talán homályosak, de az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkének (2) bekezdése kristálytiszta fogalmaz: „Minden olyan hatáskör, amelyet a szerződések nem ruháztak át az unióra, a tagállamoknál marad.” Mégis úgy tűnik, minél világosabb egy szabály, annál inkább az Európai Bizottság és az Európai Unió Bírósága szokásává válik, hogy hatáskörének kiterjesztése érdekében megkerülje.

Pontosan ez a lényege a német alkotmánybíróság 2020. májusi döntésének, amely megkérdőjelezte az Európai Központi Bank hatáskörét. A német testület úgy fogalmazott, hogy „a demokrácia alapelveinek a megóvása érdekében szükséges, hogy tiszteletben tartsák a hatáskörök megosztását az Európai Unióban”. Ez nyilvánvaló követelménynek hangzik, de valóban teljesül is? A válasz már nem ilyen nyilvánvaló, főleg ha közelebről megvizsgáljuk az EU, illetve Magyarország és Lengyelország között feszülő ellentéteket, előbbi esetében a gyermekvédelmi törvény, utóbbiiban pedig az igazságszolgáltatás megreformálása kapcsán.

A szerződés által meghúzott határok megkerülésének egyik módja, hogy egyszerűen nem vesznek tudomást róluk, és teljes mértékben oda nem kapcsolódó rendelkezésekre hivatkozva építenek fel egy jogi eljárást. Ilyen módon nem vesz tudomást az Európai Bizottság arról, hogy a tagállami oktatási

kérdések nem tartoznak az EU hatáskörébe. Például amikor olyan gazdasági jogi alapon indít kötelezettségszegési eljárást Magyarország ellen a gyermekvédelmi törvény kapcsán, mint az áruk szabad áramlásának vagy a szolgáltatások szabad nyújtásának a követelménye. Kényelmes módja annak, hogy beavatkozzanak a szülők jogaiba, pedig a szerződés egyértelműen kizárja alkalmazási köréből az oktatás kérdését. Ez nem más, mint a hatáskörmegosztás alapelveinek égbekiáltó megsértése.

A másik lehetőség, hogy kreatív értelmezés segítségével kiüresítik a szerződés rendelkezéseit. Ez történt az EU Lengyelország ellen indított jogállamisági keresztes eljárata során. Mielőtt elkezdenénk azon tanakodni, hogy mennyire független a lengyel igazságszolgáltatás, azt a kérdést kell feltennünk magunkban, hogy mégis ki vagy mi hatalmazta fel az EU-t ennek megítélésére. A hivatalos válasz erre, hogy a szerződés 19. cikkének (1) bekezdése. Hiába olvastam el azonban ennek szövegét leg-

alább tucatszor, továbbra sem értem, milyen alapon igazolja Brüsszel és Luxembourg Varsóval szembeni buzgó fellépését. Nagyszerű lehetőség arra, hogy addig hajlítsák a jogszabályokat, amíg azok megfelelnek a politikai szándéknak. Csakhogy ez a jogállamiság elvének a nyers megsértése.

Amikor egy szervezet vígan áthágja a saját játékszabályait, és az ideológia maga alá gyúri a jogi alapelveket, alapos okunk van az aggodalomra. A hatáskörök megosztása vitathatatlanul az uniós jog legkritikusabb alapelve, mégis szégyentelenül semmibe veszik. Ez nem csupán jogi probléma, még kevésbé akadémikus vita. Lengyelországnak jelenleg 26 milliárd, Magyarországnak pedig 7 milliárd euróba kerül, hogy emlékeztetni merje az EU-t saját legfőbb szabályaira. Van, aki jogállamisági zsarolásnak hívja ezt a módszert, szerintem azonban jobb kifejezés rá az önkényeskedés. |■|

**„Az Európai Bizottság
nem vesz tudomást
arról, hogy az oktatási
kérdések nem tartoznak
az EU hatáskörébe”**